

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
 Egy óra . . . I kor. Egy óra . I kor. 50 fill.
 Negyedévre . . 3 . . . Negyedévre 4 . . 50 .

Felelős szerkesztő:
HEGEDŰS LORÁNT.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piac-utca 47. és 49. szám.

Városi bajok.

Debreczen, augusztus. 5.

Magyarország lakossága most kezdi sínyleni azokat a bajokat, amelyek a már régebben elvárosiasodott nyugati népeknél valóságos sörvasztó s mind erősebben ható lázzá fajultak. Mi hirtelen és csak a legutóbbi harminc év alatt ugyan, de erősebben elvárosiasodtunk, mint véges emberi elmével bárki is föltételezhette volna a mi századokon át szabadabb falusi és tanyai hajlamokban nőtt népünkről. Nemcsak azt értjük elvárosiasodás alatt, hogy városaink a természetes szaporodás folytán nagyra nőttek, hanem azt is, hogy a falu és a tanya fejnőtt népsége rajonként tódul a városokba, melyeknek boltjaiban, műhelyeiben, cselédtartó házaiban, városi nagy munkáiban jobb keresetet, főleg pedig szórakoztatóbb, színesebb életviszonyokat remél föltalálni. Egészen mellékes, hogy e remény kilenc-tizedrésze csupán az aszfalt és villany által földézett káprázatnak bizonyul. Mert az emberek nagyrésze a falusi szegénységből a városban igazán kínos nyomorúságra jut s amellett az egészsége is elvész, amit a falun a legkoldusabb kenyéren is megtudott tartani.

A sok új meg új alakban jelentkező baj azonban alapjában két gyűjtőnévvé fajult szóban foglalható össze: lakásszükség és drágaság. Vagyis, hogy

a városi lakosság legnagyobb része, a szegényebb néposztályok drága pénzért sem kapnak lakást, drága pénzért sem tudnak emberileg táplálkozni.

Mindenekelőtt szükség van tehát egységesen és öntudatosan vezetett városi politikára, Budapestől Pancsováig, Pozsonytól Marosvásárhelyig, minthogy az elvárosiasodás okozta bajok is országosak. Szervezni kell a lakásépítést, a hajlékszaporítást munkáját éppen úgy, mint a városok napi és heti élelmező piacait. Nem azt értjük természetesen, hogy a városi hatóság építsen és kofázkodjék, hanem azt, hogy segítse, támogassa pénzzel, intézményekkel és intézkedésekkel a szóban levő fejlődést. Hiszen például a városon kívüli házak kiskertjei rendkívül könnyebben elviselhetővé teszik, sőt egyenesen is mérsékelik a piaci drágaságot. Egy-egy okos piaci rendszabály föltétlenül szükséges már ahhoz, hogy városaink népe drága pénzen ne vásároljon magának betegséget.

Hol késtek már ezek az intézkedések, holott öt-hat esztendeje zeng az ország a városi élet bajainak felpanaszolásától, főleg pedig a drágaság miatt való jajgatástól?

A mostani parlamenti többség a nemzeti munkát választotta az érvényesülő politika jelszavául. Nem a közjogi, de az anyagi és szociális fejlődés terén akar babérokat aratni. Nos, hát itt van

előtte egy nagy munkatér. A nemzet városokba szorult harmadrészenek kimentése a városi bajok polipkarjai közül. A közgazdasági miniszteri székekben t pasztalt és elsőrangú szakértők ülnek, akiknek a szóban levő bajok terén van sok tudásuk és tapasztalatuk. Előre hát ebben a munkában. Mert városainkban a nemzet életerejének, gazdasági és kulturális életének tudvalevően föltényezői vannak. Amíg pedig városainkat a szóban levő bajok emészti, addig a nemzet anyagi és szociális fejlődését célzó munka kilenc-tizedrészében sziszifuszi munka, mert áldását és hasznát elsepri egy-egy olyan szociális kavarodás, mint amilyen most volt a fővárosban a hatóság, a vállalkozók, a munkások, a lakók és háztulajdonosok között.

A szabolcsmegyei főispán beiktatása. Nyiregyházáról jelentik, hogy Vay Tibor grófot, Szabolcsvármegye új főispánját e hó 16-án tartandó közgyűlésén iktatja be méltóságába a vármegye törvényhatósági bizottsága. A vasuti álfomáson *Majerszky Béla*, Nyiregyháza polgármestere üdvözlí a főispánt, a vármegye házában pedig a megyei tisztviselők nevében *Siposs Béla* főjegyző a beiktató közgyűlés délelőtt tíz órakor veszi kezdetét s utána küldöttségek tiszteletét fogadja a főispán. Az ünnepélyen *Hajdumegye* és *Debreczen* is képviselteti magát.

Potifárnó.

Farnier Marcel hét esztendő óta vegetált a Déli vasut; igazgatóságánál minden más reménység nélkül, minthogy ötven éves korában talán felvergődik egy közepes állásra s ezernyolcszáz frank nyugdíjra.

Keserőség nélkül tördött bele, mert egyszerű igényei voltak és optimista lelkűlete. Nem volt pedig együgyű ember. Egy kis szerencsével jobb helyzetre tarthatott volna igényt. A tisztviselők élete azonban, inkább mint a többieké, a véletlen törvényeinek van alávetve. A közigazgatási hivatalokban és a bankoknál számtalan értelmes és talantumos ember vegetál, kiknek az erőlye ismeretlen maradt.

Farnier Marcel miután hasztalan keresett utat-módot a helyzete javítására, beírta a könyvelemmel, melyet a saját segélyforrásaival magának szerezni képes volt. Páris az igéretföldje az efajta embereknek. A látványosságok, amelyeket nyújt, az örökös meglepetések, melyek roppant és összefüggéstelen életéből kiválnak, a félszegényekre nézve, a természetekhez és képzelődésekhez képest, a szenvedések, avagy az apró örökök forrása lehet.

A perspektíva kérdése az egész. Néme-

lyek bosszankodnak, ha egy szép nőt látnak elhaladni meguk előtt, akihez nem közelednek, míg másoknak valóságos kéjt szerez ez. Marcell szerette az utcát, a folyót, a szeszélyes eget, a színházat. Miután jó szemei és kifogástalan fülei voltak, olosó áron élvezte a szindarabokat, amelyek felkeltették az érdeklődését. Mindamellett voltak napok, mikor a tárcája nagyon laposnak tűnt fel előtte s mikor egy kis kényelem után áhított.

Ekkor történt, hogy Remugle ur, a főnöke, valami külön munkával bizta meg. Remugle méltányolni tudta a Marcell gyors munkáját és diszkrétóját s mikor köszvényes szaggatással és vérkeringési zavarai otthon tartották három héten át, magához hívatta Marcellt, hogy adminisztrációs ügyeket diktáljon neki, melyek halaszthatatlanoknak mutatkoztak.

Marcell ily módon megismerkedett az igazgatójának az otthonával, mely a szobaleányból, a szakácsnőből és mindenekelőtt Remuglené 6 nagyságából állott. A nagysága szőke szépség volt, nem annyira természetből, mint inkább az oxigénes víz erejénél fogva. Úgyesen elismított rózsaszín festékes arcáról, fehér csillogó fogakkal ékeskedő szájáról, majdnem előkelő magatartásáról és ruganyos termetéről

jósolni lehetett, hogy az igazgató ur éppen nem unatkozik mellette.

Marcellnek távolról sem voltak rossz gondolatai. Tisztelte 6 nagyságában a rettegett főnök é ettársát. Es észre sem vette, a mint a magányos szobában körmögötte az igazgató jegyzeteit, hogy 6 nagysága néha nagyon hosszasan elkotórásgatott a szekrények fiókaiban, miközben nemcsak meteorológiai szavakat intézett Marcellhez, de a napi események és szerelmi drámák fölött is egyes megjegyzéseket tett előtte.

Egy reggel Remugle ur elment hazulról. Marcell éppen nem osodálkozott ezen; pár nap óta a krízis vége felé járt. Véletlenségből a szobaleány és a szakácsnő sem volt otthon. Remuglené nagyon kedvesen fogadta a fiatal embert minden látszólagos nagy elfoglaltsága mellett.

— Egyedül vagyok! mondta nevetve, mintha ez a helyzet komikus volna... egyes egyedül...

Ezt mondva, az írószobába vezette Marcellt. Sokáig tett-vett ott. — Jó kedve nyilvánvaló volt. Marcell bizalmatlanul ereszkedett beszélgetésbe vele, melyben különben az igazgatóné vitte a főszerepet.

Egyszerr érezte, hogy egy kéz az ő keze után kap, ajkakat látott, melyek bol-

A legjobb minőségű befőtt üvegek minden nagyságban. — Kerti golyók nagy választékban a legjutányosabb árban. — Kép keretezés a legszebb kivitelben.

Épület üvegezés a legolcsóbb árban.

Üveg és porcellán legolcsóbb bevásárlási forrás
GLÜCK JÓZSEF
 cz-u. 6 a nagytemplom mellett.

Debrecen juliusban.

A közigazgatási bizottság ülése.

Debrecen város közigazgatási bizottsága ma délután 3 órakor tartotta meg augusztus havi rendes ülését, melyen a szakelődők tették meg jelentéseiket a város közigazgatásának július havi menetéről. Az ülésnek a tisztí főorvos azon nyilatkozata kölcsönözött érdekességet, melyet az egészségtelen tej szállításáról tett, erről a nyilatkozatról más helyen tudósítunk, az alábbiakban csupán a szakelődők jelentéseit ismertetjük:

(Az építkezések.)

A polgármesteri jelentés beszámolt a rendőrség működéséről, majd kiterjeszkedett a középítkezésekre, amelyekről közölte, hogy az általános csatornázás, a villamos vasút és a fémipari szakiskola építése folyamatban van.

(Az adózás.)

Faust Elek kir. tanácsos pénzügyigazgató jelentette, hogy a múlt évben befolyt egyenes adóban 175682 korona 56 fillér, hadmentességi díjban 521 korona 67 fillér, bélyegjövődékben 47055 korona 58 fillér, jogilletékben 43416 korona 28 fillér, dohányjövődékben a vármegye fogyasztását is beleértve 154375 korona, határvám jövődékben 237348 korona 39 fillér, fogyasztási és italadóban 25333 korona 32 fillér.

(Az utadóköltségvetés.)

Aczel Géza főmérnök beértesíti az 1911—1912. évekre vonatkozó utadó megállapításáról szóló javaslatot, amelynek elfogadásával a közigazgatási bizottság megállapította, hogy azok, akik két igavonó állattal nem bírnak s akiknek állami egyenes adója a 30 koronát meg nem haladja s a kiknek száma összesen 9722, utadóját koronában, azokét pedig, akik két igavonó állattal bírnak, de állami adójuk az 50 koronát meg nem haladja, (ezek 86-an vannak) 5 koronában állapítja meg. Azokét, akiknek állami adójuk az 50 koronát meghaladja, adójuk 10 százalékban állapítja meg.

Bevétel 1911. évre 139420 korona 90 fillér, pénztári maradvány 50420 korona 25 fillér. Összesen bevétel 18984 korona 15 fillér.

1912. évre 139420 korona 90 fillér, pénztári maradvány 6438 korona 86 fillér. Összesen bevétel 145859 korona 76 fillér.

dogságot kínáltak neki. Kéjes és iszonyu pillanat volt. Marcelben azonban Józsefnek, a Jákób fiának lelke lakozott. Mert Remuglené némi jóindulatot mutatott iránta, s a legfonságesebb, a nevetséges hősiességet gyakorolta. Ugy tett, mint aki nem lát, nem hall és nem ért, valami ürügygel hozakodott elő és menekült.

A nap iszonyu s az éjszaka rémületes volt. Mert a szegény ördög nem volt fából. A lelkiismeret mindamellet élt benne. Szerencsétlenségére elvesztette a Remugle ur jóindulatát. Miután majdnem protezsálta őt, most bogaras kezdett lenni vele szemben. Tulhalmozta őt munkával, rosszul bánt vele, sőt egy reggel magához hívatta és kegyetlenül értésére adta:

— Farnier ur, az igazgatóság torkig van az ön hóbortjaival! Ön meglehetősen tisztviselő volt s most a leghasznavehetlenebb... Ön nem maradhat többé Párisban. Vidékre fog menni, egy hatodrendű városba... és ott is marad. Távozzat!

A beszéd közben Marcel úgy érezte, mintha a menyezet reá szakadna. A József szelleme legott elhagyá, megértette, honnan fu a szél, fejáját hozott fel ürügyül, távozott a hivatalból s egyenesen az igazgató lakására sietett.

Kiadás 1911. évre 193402 korona 29 fillér, egyenleg 6438 korona 86 fillér. Összes kiadás 189841 korona 15 fillér.

1912. évre 140429 korona 29 fillér, egyenleg 5367 korona 47 fillér, összes kiadás 145859 korona 76 fillér.

Ezt a költségvetést október 1-ig kell felterjeszteni a kereskedelemügyi miniszterhez.

A jelentéseket tudomásul vették.

A politika eseményei.

A képviselőház utolsó ülése.

Holnap délelőtt tizenegy órakor tartja a képviselőház a szünet előtt utolsó ülését. A napirendben csak a főrendiház üzenetének átvétele áll, de ezenkívül — szombat interpellációs nap lévén — izgalmas interpellációkra is van kilátás. Így a komáromi katonai brutalitás és a marostordai állapotok miatt várható mozgalmas események.

A kormány a mára hirdetett minisztertanácsot is holnapra halasztotta, hogy a parlamenti ülészek teljes befejezése után állapodjék meg a szüneti munkában. A képviselőház szünete szeptember huszonhatodikáig fog tartani.

A miniszterelnök ischli utja.

A parlament nyári ülésének küszöbén álló befejezésével kapcsolatosan többször felmerült az a hír, hogy Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök Ischibe utazik, hogy a királynál kihallgatáson jelenjen meg. Illetékes helyről közlik, hogy ezek a híresztelések nem felelnek meg a valóságnak.

Mangra Vazul a miniszterelnöknél

Annak a beszédnek, amelyet Tisza István gróf a nemzetiségi kérdésben a felirati vita során tartott, úgy látszik, lesz eredménye.

A román mérsékelt vezető politikusok állandóan napirenden tartják a kérdést s keresik a módozatot, amelylyel a tartós békét előkészíteni és megalapozni lehet. Metianu nagyszobeni érsek pár nappal ezelőtt fölkereste a miniszterelnököt és Zichy János gróf vallásügyi minisztert, amikor ő a románok „sérleméit” terjesztette elő.

Szó volt arról is, hogy a Román főpápa Budapestten értekezletet tartanak a napokban. Ez elmaradt. A megbeszélések azonban folynak s Mangra Vazul püspöki viká-

Az igazgatóné, aki éppen akkor ujtotta fel a hajának az arany színét, haladéktalanul fogadta őt. Becsületes emberek félelmeiből megértik egymást, sőt még minden szó nélkül is. Marcel egyetlen mozdulattal visszakapta a szimbólikus köpenyét és részt vett a mező hozamában, melynek mindenek dacára Remugle ur maradt az autentikus tulajdonosa.

— Nagyon féltém az ön jövőjeért! — susogta az igazgatóné hosszas hallgatás után. De most már érzem, hogy mintaszerű szolgáló lesz önből.

— És nem csalódom. Remugle ur pár nap múlva rájött, hogy Marcelből elsőrendű munkaró lett.

Igy az igazgató és tisztviselője normális helyzetbe jöttek egymással. Remugle ur újra felhasználta a Marcel buzgalmit és kitérő írását, háromszáz frankkal javította a fizetését s még gratifikációhoz is juttatta kivételes szolgálatait.

Remuglené öngyűsége nem büszkélkedett vele, hogy olyan jó jövődömondó volt. Mikor Farnier tudatta vele a jó hírt, csak annyit mondott, mert olvasta a moralistákat:

— Aki másokért dolgozik, magának dolgozik.

rius, aki valamikor a tulzók vezére volt s most a munkapárt tagja, ma délelőtt fél 11 órakor fölkereste Khuen-Héderváry gróf miniszterelnököt és tárgyalta vele. A tárgyalás igen rövid ideig tartott. Ugy látszik, csak formalitás volt.

A horvát helyzet.

Zágrábból táviratozzák: Politikai körökben bizonyosnak tartják, hogy a bán már birtokában van a fölosztató királyi kéziratnak. S azt beszélnek, ha szükséges lesz, már jövő héten megtörténik a fölosztás.

A horvát lapok azt írják, hogy bizonyosnak látszik a bánnal való megegyezés. Általában a hangulat sokkal békülékenyebb horvát részen, mint az előző hetekben és napokban volt.

Debreczen és a délvidék.

Lengyel Zoltán vasutügyi tanulmánya.

Erdeme szerint ismertettük és méltatluk egyik múlt heti számunkban a debreceni kereskedelmi- és iparkamarának azt a nagyhorderejű akcióját, amelyet vasutügyi politikánk megjavítása érdekében indított meg. A debreceni kamara a kereskedelemügyi miniszterhez terjesztendő javaslatában azt a föltétlenül honorálandó tervet vetette föl, hogy az országban bordaszerűleg átfutó fővonalak létesíttessenek, ami a főbb gócpontoknak északraól dél felé való közvetlen összekapcsolásával érhető el, u. m. Pozsony—Zágráb, Győr—Pécs és bennünket közelebből érdekelőleg Kassa—Debreczen—Temesvár és Ungvár—Szatmár—Szében.

A debreceni kereskedelmi- és iparkamara tervezete széles körökben keltett érdeklődést és az ország sajtójában mindenütt a legnagyobb elismeréssel és támogatással találkozott. Most Lengyel Zoltán országgyűlési képviselő egy hosszabb tanulmányt írt vasutügyi politikánkról s szintén a debreceni kamara által fölvetett eszmének szegődik a szolgálatába. Tanulmányából a következő részletet, mint Debreczent igen közelről érdeklőt, közöljük:

Első sorban a forgalmi viszonyok törvényei és szükséglete szerint a legrövidebb összeköttetéseket kell kiépítenünk. Ezek között a legfontosabb, nézetem szerint, a kassa-sátoraljaiújhegy-nyiregyháza, debreczen-nagyvárad-arad-temesvári fővonal kérdése. Kelet Magyarországon e virágzó városait kell direkt vonalal egybekapcsolni s az északraól délre irányuló forgalmat ezen lebonyolítani. Ez a vonal sok részében kész, némi részében kiépítendő, más részében megváltandó és elsőrangusítandó.

Ne kicsinyelje senki ennek fontosságát. Vasuti szakemberek tudják. Az illető városok érzik. S ha összefognak: könnyen kivivhatják.

Amit jelent a nagyvárad—fiumei fővonal a délen kelet-nyugati irányban, az a kassa—temesvári fővonal a keleten az északraóli irányban. Tessék csak elképzelni, minő fölvirágzást jelentene az egész vidéknek és megváltást az állami hálózatnak!

Igazat kell, hogy adjon nekem minden hozzáértő, hogy az illető bázisoknak nagyobb kérdés ez az egyetemekért folyó versengésnél. Pedig milyen harcot várnak és mennyi áldozatra hajlandók a föltétlenül szükséges egyetemekért is.

A másik két szükséges új vonal nemzetközi jelentőségű. Ezek a budapest—odessza és a budapest—galaci vonalak. Óriási a fontosságuk. A Fekete-tenger felé összeköttetésünk nincs. A világforgalom Bécsen át halad. Pedig a nagyvárad—fiumei vonal folytatásaként ez a két vonal közvetlenül kötné össze a Fekete-tengert az Adriai-tengerrel. Fiumét is föllendítené és Magyarországon át új világforgalmi utakat teremtené.

Weisz Adolf posztó kereskedése ideiglenesen a főtőzsdével szemben levő bódében.

Crippen nem vallott?

A feleséggyilkos orvos bűntudgye.

A Daily Mail tegnapi szenzációjára, amely szerint Crippen dr. beismerő vallomást tett a quebeci vizsgálóbíró előtt, ma cáfolat jött, hogy a feleséggyilkos egyáltalán nem tett semmiféle vallomást. Az egymásnak ellentmondó londoni táviratok közül nagyon bajos kihámozni az igazságot s úgy látszik várunk kell, amíg a londoni bíróság kiküldöttje Kanadába érkezik, hogy ott átvegye a foglyot.

A bonyodalmas ügyről ma ezek a táviratok érkeztek:

Crippen hazaszállítása.

London, augusztus 5. A mai reggeli lapok egyöntetűleg megcáfolják a Daily Chronicle hírének Crippen vallomását. Dew rendőr-bíró maga jelentette ki az angol lapok tudósítóinak, hogy Crippenből harapófogóval sem lehet bármit is kicsikarni.

London, augusztus 5. Crippen védője, Newton ügyvéd, arra fogja kérni a törvényszéket, hogy a Crippen házában talált holttestdarabokat független orvosok által újból vizsgáltsák meg. Michel detektívfelügyelő ma a kiadatási okmányokkal és két ápolónővel Kanadába utazott, hogy Crippent és miss Le Nevet Angliába hozza.

Hol vette Crippen a mérget?

London, augusztus 5. A Lewis és Burrow ismert drogista cég értesítette a rendőrséget, hogy fióküzletei egyikében, mely Crippen irodája közvetlen közelében van, január 15-én öt gramm hyoscinat vásároltak. Fél gramm ebből a méregből elegendő arra, hogy egy embert megöljön. A droguériának az az alkalmazottja, ki a mérget eladta, emlékszik még a vevőre is, aki az angol törvények értelmében köteles volt a mérge vásárlásánál a nevét és lakcímét megmondani. Az esetben, ha a rendőri nyomozás a drogueria gyanúját arra nézve, hogy ki volt az az ember, aki a mérget vásárolta, megerősítendő, a Crippen-ügyben szenzációs fordulat várható. A dioscein alkaloid, melyet hyosciaminból zsírköszölgényével készítenek. Brommal keverve minimális adagokban csillapító szernek használják.

Miss Le Neve toilletteje.

London, augusztus 5. Miss Le Nevet a quebeci rendőrség kórházában helyezték el. A leánynak első gondja volt Mac Carthy rendőrfőnök nejétől egy jóra való szabónő címét megtudni és divatos új toillettet rendelt nála. Tegnapi délután már próbára jött a szabónő a rendőrségi kórházba. Az öltözék pompásan fest. Nem is drága. Három száz frank.

Crippen atyja.

London, augusztus 5. Most derült ki, hogy Los-Angelesban, Kaliforniában még él Crippen apja. Mikor fiának bűnéről értesült, teljesen összetört és fájdalmasan mondta:

— Most már jobb lenne nekem a föld alatt lennem!

Majd pedig, mikor fiának elfogatásáról értesült, azt mondta:

— Ha most pénzem volna, elutaznék a fiamhoz. Nem tudom elhinni, hogy fiam gyilkos lenne.

A gyilkos orvosnak különben még egy fia is él Amerikában, aki Crippen első házasságából származott.

Ha a szerelem fellép.

*

Az országos statisztikai hivatal most megjelent évkönyvének adatai közül legmegdöbbentőbb az a rész, amely az öngyilkosságok számát állapítja meg. Ez a járvány ma már sokkalta nagyobb, mint akár tíz évvel ezelőtt s hatványozott arányban pusztít főképpen a magyarság soraiban, mely s nemzetiségekhez viszonyítva, az élet harcában letört áldozatait abszolút számokkal emeli fölébe a többieknek.

Az öngyilkosságok száma:

1881—1887. években átlag	1.445.
1892—1895. " "	2.197.
1896—1900. " "	3.047.
1901—1905. " "	3.491.
1905—1906. " "	3.684.

Az 1908-ik évben 3.895-re növekedett az öngyilkosok száma, úgy hogy az utolsó két esztendő alatt majdnem 22% emelkedés mutatkozik.

Az öngyilkossági statisztikának törvényszerűen mutatózó jelensége a férfióngyilkosságok nagyobb száma. Érthető ez abból az exponált szerepből is, mely a férfinek az élet harcában és a társadalomban osztályrészt jut.

A nők általában kevésbé rendelkeznek az öngyilkosság végrehajtásához szükséges fizikai és lelki erővel, intelligenciájuk, jellemük, életviszonyaik másfélése is korlátozza bennük az ehhez szükséges elszántságot s ez okozza, hogy az öngyilkosságok között éppen háromszor nagyobb a férfiak száma a nőknél.

De van egy válságos állapot és egy válságos korszak, mikor a női tragédiák éppen olyan arányszámokat produkálnak, mint a férfiaké. A statisztikának érdekes megfigyelése, hogy az időszak, mikor a szerelem a férfiak és nők életében jelentkezik, mind a két nemből egyformán szedi az áldozatokat.

Az összes emberi bajok és nyomorúságok között a szerelem az a szuverén erő, mely lázadókká, forradalmárokká és vakmerőkké teszi még a legpuhább női lényeket is.

Regények, melyek szépen indultak s aztán a margueban végződtek; szenvedélyes vallomások és esküvések, melyeket valami kényes ok katasztrófák felé sodort; aztán hűtlenségek, megnevelés, szerelmi szélsőségek, érzékenységek, elháríthatatlan akadályok s ezer egyéb ilyen okai a szerelem tragédiáinak, amelyek a legsúlyosabb véráldozatokat követelték, a statisztika számára megdöbbentően emelik a szerelem hajótöröttjeinek kontingensét s a számok alakjában véres betűkkel jelzik, hogy melyik korban és melyik állapot adódik a legnagyobb túlzással az öngyilkosságnak.

A nőknél legveszélyesebb a 15—19 és a 20—24 éves kor, vagyis a nemi kifejlődés és sokszor a szerencsétlen szerelmek kora.

Érdekes azonban, hogy 25 éven túl 40 ig mindakét nemnél, de különösen a nőknél nagyon megcsappannak az öngyilkosságok.

A statisztika ezt azzal magyarázza, hogy az emberek nagyrésze ebben a korban már házassági kötelékben él s a házastárs és a gyermekek jobban az élethez kötik a sorsával elégedetlen és életunt embert is.

Huszár a kisvonat alatt.

Megakadályozott szerencsétlenség.

Borzalmas jelenetnek voltak tanui ma reggel a Piac utcán megforduló emberek. Egy huszárt lovasul elütött a kisvonat egyik gépe és kevés híja volt, hogy a ló és lovas a kerekek alatt pusztuljon el. A véletlennek és egy bátor rendőr önfeláldozó tettének köszönhető, hogy véres szerencsétlenség nem történt.

Reggel háromnegyed kilenkor történt a rémes eset a Piac-utca 62. számú ház előtt. A Royal-kávéház felől közeledett lóháton Jeles György, a honvéd huszárezred hatodik századnak szolgáló huszára. Jeles György lova erősen ficánkolt, ugrándozott s elég dolgot adott a huszárnak, hogy féken tartsa az izgékony állatot. Amikor a ló a kisvonat sinjein haladt, akkor jött eléggé sebesen a kisvasút is.

A mozdonyvezető látta, hogy a huszár a sinek között küzködik a lóval, de a vonatot már nem tudta megállítani. A borzalmas esemény előre látható volt. A kisvasút föltartóztatás nélkül közeledett a lovas és ló felé. A körülállók ereiben megfagyott a vér a bekövetkezendő szerencsétlenségre.

A huszár éppen a Piac-utca 52. számú ház kapuja elé ért, amikor a kisvonat gépe elérte s a huszárt lovával együtt elütötte. Jeles György és a ló is a mozdony alá estek s úgy látszott, hogy néhány pillanat alatt véres tömeg marad csak a sineken.

A mozdony azonban szerencsére a lovat félretolta s annak egyéb baja nem is történt, minthogy egyik bordáját a gép betörte.

A rettenetes látvány azonban nem ért véget. A mozdonyt még akkor sem tudták megállítani, az tovább haladt és maga előtt forgatta a huszár testét anélkül, hogy a kerekek alá kerülne volna. A szerencsés véletlen annak volt köszönhető, hogy Jeles Györgynek vállára szijazva lógott a karabély, amelylyel együtt teste oly vastag tömeg volt, hogy nem kerülhetett a mozdony alacsonyán álló első része és a kerekek alá. A mint azonban a mozdony harmadszor forgatta meg a huszár testét, a karabély szija elszakadt és Jelesnek jobb vállát már már érintették a kerekek.

E pillanatban ért oda a 71. sz. rendőr, aki saját életének kockáztatásával odaugrott a vonat elé és elkapta a szerencsétlen huszárt.

Ekkor már a szerencsétlenség helyén nagy tömeg verődött össze, amely szivszorongva nézte a néhány másodpercig tartó, borzalmas jelenetet. A bátor, életmentő rendőrt nagy elismeréssel vették körül, a huszárt pedig sokan kísérték be a laktanyába, hogy esetleg igazolására vallomást tehessenek a katonai parancsnokságnál.

A szerencsétlenség ügyében a rendőrség megindította a nyomozást.

Tanúgy.

— Debrecen tanácsa a tanítók országos gyűlésén. A Magyarországi Tanítóegyesületek Országos Szövetsége idei közgyűlését e hó 25-én és 26-án tartja meg a fővárosban. A szövetség meghívta Debrecen városát is e közgyűlésre, amelyen a tanács magát két taggal fogja képviseltetni.

Fertőzött tej a debreceni közönségnek.

A tiszt főorvos a halandóságról.

Debreczen város közigazgatási bizottságának mai ülésén Tüdös Kálmán dr. főorvos jelentése kapcsán felszólalás történt a gyermekhalandóság és gyermekbetegségek okairól is. A főorvos válaszában ez okokat két körülményben látta: az egyik az, hogy a gyermeknevelés a kevésbé intelligens embereknek kritikán aluli, a másik pedig, hogy a fogyasztásra szánt tej legnagyobb része ártalmas és pedig nem a hamisítás miatt, hanem azért, mert a tejet már a termelés helyén inficiálják.

A főorvos jelentése.

A főorvos a közegészségügyi állapotokra vonatkozóan a következő adatokat sorolta föl.

Julius hóban a közegészségügyi viszonyok a június havi állapotokhoz viszonyítva jók voltak. Betegségek közül a bélhurut lépett föl nagy számban, ami a romlott gyümölcsösvés következménye. A heveny fertőző betegségek közül a vörheny 13, a kanyaró 44, a szamárhurut 26, a roncóló toroklob 5, a tifusz 14, trachoma 1, a gyermekágyi láz 3, bányahimlő 1 esetben lépett föl. Kanyaróban 1 gyermek, hegymázban 1 ember halt el. A tifusz esetek leginkább a külvárosokban fordultak elő.

A piacvizsgálatokon sok romlott és éretlen gyümölcsöt koboztak el. A régi csatornák felnyitásánál a fertőtlenítések azonnal megtörténtek. A köztisztaság a viszonyokhoz képest tűrhető.

Született 133 fiú, 124 lány. Meghalt 99 férfi, 104 nő. Halva született 104. A természetes szaporodás 29. A legtöbb halál okozta a bélhurut okozta, 43 esetben. A tüdővész 35, rák 11, gőrcsök 9 esetben okoztak halált. A kórház betegforgalma a következő volt: a hónap elején 310 beteg volt. Felvételt 355, elbocsátott 373 beteg. Meghalt 26, maradt a hónap végén 266 beteg. A mentők 102 esetben nyújtottak első segélyt.

A gyermekhalandóság és a rossz tej.

A jelentéshez Fejér Ferenc dr. bizottsági tag szólalt föl s ama véleményének adott kifejezést, hogy a tejben látja annak okát, hogy a gyermekek bélhurutos betegségben oly nagy számban halnak el.

Tüdös Kálmán dr. tiszt főorvos kijelentette, hogy valóban nagy számban fordulnak elő olyan gyermekhalandóságok, amelyeknek oka bélhurut. A kültelki lakosság ugyanis kisebb intelligenciájánál fogva a gyermeknevelést — érve az 1—3 éves gyermekek nevelését — a leghanyagabb és gondatlanabb. A helyes és gondos ápolás helyett a gyöngye gyomru gyermeknek mindent adnak válaszáis nélkül.

A másik nagy oka a gyermekhalandóságnak az, hogy a táplálkozásra forgalomba jutott tej ártalmas az egészségre. Es pedig meg kell jegyezni, hogy nem a piaci tej az ártalmasabb, hanem az, amelyet a majorosok házhoz szállítanak. A piaci tejnél is elfordul, hogy vízzel és keményítővel hamisítják, ámde ennél sokkal ártalmasabb az, hogy az ellenőrzés nélkül fogyasztásra kerülő házhoz szállított tej már a fejésnél is megfertőződik. A tejtermelők ugyanis semmi gondot sem fordítanak arra, hogy az istálló és a tejelő tehén tiszta legyen. S így a fertőző piszok a fejésnél kerül a tejbe. Ezt a tejet pedig ellenőrizni se lehet, mert nem kerül hatósági közegek elé.

Az orvos és rendőrség pedig nem mehet minden házba az ellenőrzést megtartani. A napoktan ő maga látta, hogy milyen tisztátalanul tartják az istállókat és a tehéneket. Egyébként már érintkezésbe lépett a rendőrőrkapitánnyal, akivel együtt keresnek módot a tarthatatlan állapotok megszüntetésére.

A közigazgatási bizottság helyeslőleg vette tudomásul a főorvos válaszát.

A nyiregyházi pofon.

Nyelvbotlás az afférban.

Mint jelentették, ifj. Kállay András és Csapka Géza között tegnap pisztolypárbaj volt, kifejléseképpen annak a pofonnak, a melyet Kállay adott és Csapka kapott a nyiregyházi pályaudvaron. A közönség érdeklődését, melylyel ezt az országos híressert tett pofon-ügyet kísérte, nem elégitte ki egészen ez a párbaj, hanem várt egy másik viaskodást is, még pedig ifj. Kállay András és Jóna László nyiregyházi nyomdátulajdonos között, mivel a pofonról szóló tudósítás azt jelentette, hogy ifj. Kállay tulajdonképpen nem Csapkát, hanem Jónát akarta ipuztálni. Ez a második párbaj azonban elmarad, abból az egyszerű okból, mert a tudósításnak Kállay szándékát érintő passzusa hamis volt, illetőleg egy nyelvbotlásra alapult. Erről az alábbi nyilatkozat tanuskodik:

Igen tisztelt szerkesztőség!

Több budapesti és vidéki lap folyó hó 4-iki számában s az önkében is egy, személyemmel foglalkozó teljesen elferdített tudósítás jelent meg. Engedje meg tehát az igen tisztelt szerkesztőség, hogy erre vonatkozólag a helyes tényállást a következőkben adjam elő.

Ifj. Kállay András ur július hó 28-án a Korona szálloda éttermében Csapka Géza városi tisztviselő urat megsértette. Másnap reggel azonban a nyiregyháza-domborádi motoros vonaton nyilvánosan azt beszélt, hogy az elmúlt éjjel engem — Jóna Lászlót — tetleg inzultált.

Miután én ifj. Kállay András urral sem azon az éjszakán, sem hetekkel azelőtt egyáltalán nem találkoztam, vele szembe soha sértő nyilatkozatot nem tettem s ha találkoztunk, az mindig a legudvariasabb formában történt, így teljesen érthetetlen volt a dolog előttem, illetőleg nyilvánvaló ifj. Kállay András urnak tévedése, ezért a dolgot egy pár soros nyilatkozattal elintéztetnek vettem, annyival is inkább, mert másnap ifj. Kállay András urtól a következő nyilatkozatot kaptam:

Tekintetes Jóna László urnak

Nyiregyháza.

Kijelentem, hogy Jóna László ur nevének általam történt említése egy érthetetlen és sajnálatos nyelvbotlásból eredt.

Tisztelettel

ifj. Kállay András.

Teljesen érthetetlen tehát előttem, hogy ezen elintéztett ügyet — miután Csapka Géza ur ifj. Kállay András urat másnap reggel provokáltatta, az úgy a lovagiasság szabályai szerint fegyveres ut-n nyert elintéztést — kinek állott érdekében ilyen formában a lapokban felkavarni.

Nyiregyháza, 1910. augusztus hó 4.

Kiváló tisztelettel Jóna László.

Alulírottak az ügy teljes ismeretében kijelentjük, hogy a fenti nyilatkozat a tényállásnak minden tekintetben megfelel.

Nyiregyháza, 1910. augusztus hó 4 én. dr. Prok Gyula, Jóna E'ek. mint Csapka Géza ur volt megbízottai. Szunyogh Ferenc, dr. Fráter Ernő, mint ifj. Kállay András ur volt megbízottai.

Öngyilkos katonatiszt.

Halálba kergették a turfivesztések.

Egy magyar katonatiszt meglepő módon végrehajtott öngyilkosságának hírére táviratozzák Bécsből. Az öngyilkos huszártiszt Goldschmidt Károly hadnagy, aki a brassói huszárezredben szolgált.

Goldschmidt, akinek versenystállója van és sokat futtatott a monarchia elsőrangú versenyhelyein, lakást tartott Bécsben is, a Favoritenstrassen. A kottingsbrunni versenyek óta Bécsben volt. Hír szerint a legutóbbi lóversenyeken igen sokszor és nagy összegeket vesztett a totalizátoron és a kokenakereknél s ez anyagi viszonyait megzavarta. Tegnap még játszott a versenyen s Edömér nevű lova is futott. A pálya közepéig vezetett is a ló, itt azonban lemaradt. Ugy látszik e futamban bizott s lovának befutásával skart nagyobb nyereséghez jutni, hogy ügyeit rendezze.

A lóversenyről garzon lakásába ment s többé nem látták élve.

Öngyilkosságát nagy előkészületek után követte el. Anatómiai táblákat vett, amelyeket az orvostanhallgatók használnak és arról tanulmányozta, hogy a szív hogyan és hol fekszik az emberi testben. Amikor ezt kellően megjegyezte, a tükrör eléült, egyik kezében az anatómiai táblát tartotta, a másikkal a revolvert a melléhez illesztette és elsütötte. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy Goldschmidt azonnal meghalt. Az öngyilkosságot éjszaka egy óra körül követte el, amikor öreg házvezetőnője a szobától távol fekvő helyiségben aludt.

HIREK

Jönnék a végrehajtok.

*

Pár nap még és néhány száz ember boldogsága véget ér. z unalmas semmittevést, mely őket annyira boldoggá tette, főlváltja a komoly munka s a környed gondtalanságot, amit olyan régóta élveznek — azt az egyeilen gondjukat kivéve, hogy a város tisztviselő sorába soroztassanak, ha egyébért nem, a fizetés-kiegészítés érdekében — megint főlváltja náluk az a bizonyos hivatalos ridegség, amely úgy hozzászóit a jellemrajzukhoz, mint a szalmaözevegnyekhez a vidám jelző.

Mondani se kell, hogy a világ legkedvesebb és legrokonszenvesebb embereiről van szó: az adóvégrehajtokról, akik rövid időn belül ismét kopogtatnak hozzám, hozzád, sőt jámbor mindannyiunkhoz, hogy a túllük megszokott, nem kellemetes, de nem is kívánatos hivatalos formák között elszedjék tőlünk, ami elszedhető, mert alig egy-két nap múlva szentesíti a király az indemnitástörvényt és megszűnik az ex-lex, megint esedékessé válnak az állampolgári kötelesek s ezek közül is a legsúlyosabb; az adófizetés terhe.

Bizonyos, hogy nem szívesen, sőt fogcsikorgatva fizetjük az adót s önkéntelenül is nagyokat káromkodunk, elgondolván, hogy megszűnnek ismét a gyönyörű gondatlan hónapok. Hét hónapig csak az újságok hasábjairól sirt le hozzánk a panasza, hogy az államháztartás ugynevezett menete, savorokkal küzd. De a panaszok nyomán mi nem éreztünk semmi lelki furdalást. S most, hogy illedelmesen és előrelátóan be kell rendezkednünk újra a végrehajtó urak fogadására, hát nehéz ugyan elfojtanunk a bosszúság-érzetet, de amugy titokban, be nem vallottan, mégis csak megszállja lelünkkel valami megnyugvás-féle. Talán ilyen formán:

hogyan és nyu ruház szubve azokna gyöke óta ta még f ember nemze mindíg önálló runk l amin

dal élj lami az ex kés, h léssel, szönti állítja sulyát. de su nem á mego éreztül ját sze kéje és

S ága ne mas tá megszót és érdem mely

vasárna tisztelen megtar Szabó kor Be 11 óra Kossuth gédelk György János l nár Fer

váradi tény, püspök séget, jóváha, múltán értesül, kormár nonok.

eni ref vasárna tanácste nek nap fontosak megbizo plom m pispóki mor fy egyház Esperes tartandó Ugyana emlékére kolaszél tás állat iskolasz iskolai mutatás

Marosv ügymin felfügge keltett. el van szabály engedni auguszt les. Ezt

Elmulik az ex-lex, valószínű tehát, hogy az egész vonalon beáll majd a rend és nyugalom. Ha lesz pénz, lesz állami beruházás, tisztviselői fizetésrendszer, ipari szubvenció, sőt elkövetkezik egész sora azoknak az állami munkálatoknak, amiket gyökerükben megakasztott ez a hét hónap óta tartó, törvényen kívüli állapot. S elvégre még föllendül az ipar és kereskedelem. S az emberáldozat is, amit ujonccokkal ró le a nemzet, nem vész el nyomtalanul. A katonák mindig legerősebb támasza marad az állam önállóságának a végre is, ha őszinték akarunk lenni, az ujoncszolgálat az a nyavalya, amin jó tulesni — minél hamarabb.

Szóval hogy rég elcsépelet szőlőműveléssel élünk, nincs olyan rossz, aminek valami jó oldala ne lenne s levelek virulása, az ex-lex elmulása idején valóban jóleső érzés, hogy az ország látható megkönnyebbüléssel, szinte a fölzsabadulás érzésével köszönti a parlamentet, amely olyan simán állítja helyre az állami élet megbillent egyensúlyát. S ha egy kissé fölültesnek, a kérdés súlyával és komolyságával arányban nem állónak tetszik is ez a gyorsaság, hát megbocsájítjuk a képviselő uraknak, mert érezzük, hogy minden sprólékosságnak útját szegte a legerősebb érv: az ország békeje és nyugalma.

S végeredményében ezért a siker pálmája nem a Khuené, sőt nem is ezé a hatalmas táboré, amely a kormány háta mögött megszavazta az idemnitást, az ujoncszolgálatot és a többi sürgős kormányjavaslatot. Az érdem tisztán és kizárólag a nemzeté, a mely békét és nyugalmat óhajtott...

Vasárnapi istentiszteletek. Holnap vasárnap, a ref. templomokban az istentiszteletek a következő sorrendben fognak megtartatni: a Nagytemplomban Szombati Szabó István s. lelkész, Kistemplomban 9 órakor Berecky József senior, Kistemplomban 11 órakor Peleskey Sándor segédlelkész, Kossuth-utcai templomban Boér Károly segédlelkész, az Ispóty-templomban Szele György lelkész, Csapókerthi imaházban Kovács János lelkész, a Homokkerthi imaházban Molnár Ferenc segédlelkész.

Széchenyi gróf lesz a nagyvárad püspök. Most már befejezett tény, hogy Széchenyi Miklós gróf győri püspök nyerte el a nagyvárad püspökséget. Kinevezése, minthogy a szentszék jóváhagyása is megérkezett, néhány nap múltán publikáltatni fog. Egyben arról értesülünk, hogy a győri püspökségre a kormány jelöltje Glattfelder győri kanonok.

A presbyterium ülése. A debreceni református egyház augusztus hó 7-én vasárnap délelőtt fél 11 órakor az egyház tanácsstermében presbyteri gyűlést tart, melynek napirendjére tűzött ügyek közül ezek a fontosabbak: A bérház építésének ügyével megbízott küldöttség javaslata a Nagytemplom melletti két lelkészi lakás (az egyik püspöki is) elhelyezése tárgyában. — A Simorffy Imre halála folytán megüresedett egyházkerületi tanácsbírószágra szavazás. — Esperes meghívója az augusztus hó 23-án tartandó egyházmezei közgyűlésre. — Ugyanannak levele a Kiss Aron püspök sir-emlékére leendő adakozás tárgyában. — Iskolaszék végzése az egyfolytában való tanítás állandósítása tárgyában. — Szele György iskolaszéki elnök az 1909—1910-ik év népiskolai adatairól szerkesztett statisztikai kimutatást beterjeszti.

A marostordai fölfordulás. Marosvásárhelyről táviratozzák: A belügyminiszternek a Köllő Ignác alispánt felfüggesztő rendelete nagy meglepetést keltett. Látják, hogy a belügyminiszter el van határozva a legerélyesebb rendszabályokra, de az ellenzék sem akar engedni. A legújabb konfliktus oka az augusztus 11-ikére összehívott közgyűlés. Ezt az alispán hívta össze az 1886.

évi XXI. törvény 55. paragrafueának megsértése miatt. Az ellenzék megakarja a gyűlést tartani, Erődy pártja azonban tekintettel arra, hogy az alispán már tudomással birt felfüggesztéséről akkor, mikor a közgyűlést egybehívta, az egybehívást törvénytelennek tartja és annak megtartását ellenzi. Most még nincs eldöntve, hogy Erődy főispán megjelenik-e a közgyűlésen, mert ő a legutóbbi rendes közgyűlést bizonytalan időre elhalasztotta. Ha a gyűlésre a bizottsági tagok egybejönnek, azt föl fogják oszlatni — esetleg ha kell, karhatalommal.

Ujabb távirat jelenti Marosvásárhelyről: Erődy Sándor főispán n.a. délből kézbesítette Köllő Ignác alispánnak azt a belügyminiszteri határozatot, mely őt állásától felfüggeszti. Köllő azonnal átadta hivatalát Balla Aladár főjegyzőnek. A vármegyében nagy megnyugvást kelt, hogy Erődy olyan energikus kézzel nyult az állapotok rendezéséhez.

Óriási jégeső Debreczenben. Félórán keresztül esővel vegyest szakadt a jég ma délből a debreczeni utcákra. Előbb csöndes, sűrű eső hullott, majd a szürke felhőkből omlottak a mogyoró és diónagy-ságu jégdarabok s kopogtak a rekkenő melegeben keményre sült földön s a háztető-kön. Az utcákat néhány másodperc alatt ellepte a víz, a mélyebben fekvő részeken tavak keletkeztek s hosszú kerülőket kellett tenni, míg az ember a vihar után az utca egyik oldaláról a másikra akart átmenni. A Csapó-utca két oldalán mint valami szilaj patak rohant az utca szennyét, piszkát magával ragadó ár s örvényszerű kanyargással tódult a szürke víztömeg a lefolyók felé, ahol azonban megrekedt a víztömeg. Az utcák mai képe a vihar alkalmával igazolta, hogy a csatornázásra milyen nagyon és milyen sürgősen van szükség. A jégeső és a vihar valószínűen a határban is átvonult és ez esetben a dohányban és a szőlőkben igen nagy kárt tett. A félórás özönvíznek azonban délután már nyoma sem volt, a nap rögtön a jégeső elvonulása után kislőtött s a rekkenő meleg rövid idő alatt fölcsárlította az utcákat. A város területén a jégeső nagyobb károkat nem okozott, csupán a Csapó-utcai piac kofáinak paprikáit és zöldségeit ragadta magával a felhőszakadás okozta ár.

Az ellenőrzési szemlék elmaradnak. A honvédelmi miniszter körrendelete szerint úgy a hadsereg, mint a honvédség tartalékos legénységének ellenőrzési szemléi a folyó évben nem tartatnak meg. A tartalékos tiszteknek, tisztviselőknél, valamint hadapród jelölteknek és hasonló állásoknak bemutatása azonban az eddigi módon a folyó évben is megtartatik. A népfelkelési, időszaki jelentkezési kötelezettség tekintetében a honvédelmi miniszter később fog intézkedni.

Nem lesz tizenharmadik patika Debreczenben. Megemlékeztünk a nakidején arról, hogy Kiszler Vilmos engedélyt kért egy Debreczenben nyitandó patikára, amely a városban a tizenharmadik lett volna. A közgyűlés azonban nem javasolta a patikajog megadását. Ma érkezett le a belügyminisztertől a döntés, amely szerint a miniszter az engedélyt nem adta meg.

Tolvaj jösz. A Piac-utca 37. sz. alatt levő kalaposüzletbe ma beállított három gyermekével Rostás Mányi cigányasszony és kilencéves Miklós fia részére kalapot kért. Miután fölvilágosították, hogy nekik való pertéka nincsen, a cigányasszony fölajánlotta, hogy majd jósolni fog az alkalmazottaknak. Ezeknek azonban nem kellett a jóslás s Rostás Mányi szomorúan ment kifelé. Utközben észrevette, hogy az üzleti pénztáron pénz hever, nagyügyesen oda nyult s a pénzt, 150 koronát ellopta. Az alkalmazottak azonban észrevették a lopás,

megragadták a cigányasszonyt s elvették tőle a pénzt. A cigányasszonyt pedig átadták a rendőrségnek, ahol Simon Miklós rendőrkapitány hallgatta ki. Rostás Mányi itt mit sem akart tudni a pénzről s azt mondta, hogy bizonyosan a fia, Miklós vette el. Miklós pedig azt vallotta, hogy valóban megfordult a kezében a pénz, de ő azt a földről vette föl. Azonban sem a fufang, sem a tapadás nem használt, bezárták s egész családot.

Az Arany Bika Mulató augusztusi műsorával kellemes meglepetést hozott a nyári Debreczennek. A műsor elejétől végig teljesen új. A művészek ezuttal elsőrendű produkálnak. A komikusok, Kovács Andor, Zöldi Marci a harsogó derűlttség forrásai, Keleti Juliska cabaret művésznőnek nem győz tapsolni a közönség. Sisters Lilians, Eu. y. de, Les 4 Floridas, Virág Saci, Váradi Margit és a többiek igen tetszenek. Szenzáció számba megy The Millets Angelus világhírű quartett gyönyörű énekszáma.

A miniszterelnök és a nők. A képviselőház legutolsó ülésén történt, hogy Hhuen-Héderváry gróf miniszterelnök a folyosón beszélgetett egy-két államtitkár és néhány képviselő volt körülötte. Eppen Teleki gróf mondott el valami históriát, mire a miniszterelnök — persze mosolyogva — megjegyezte:

— Hát bizony ez nagy szenzáció!

Ebben a pillanatban ért a csoporthoz Papp Géza. Lihegve, csillogó szemekkel vágott közbe:

— Bocsánat, kegyelmes uram, de ez nem szenzáció. Gyere, majd megmutatom neked, hol az igazi szenzáció.

Es azzal gyöngéden megfogta Khuen karját és elvezette ahoz az ablakhoz, ahonnan egyenesen a női uszodába lehetett belátni. Duzzadó hókeblek, ringó csipők, vakító karok, feszülő combok festői összeviszszaságban tárultak a nézők elé.

— Ugy-e, hogy ez az igazi szenzáció! kiáltotta Papp Géza lelkesen.

A miniszterelnök mosolygott és azután csendesen megjegyezte:

— Jó, jó, de mi hasznuk van ebből a nőknek?

A nyíregyházai huszárok. A Nyíregyházáról megszökött katonák tegnap óta nincsenek Debreczenben. Felsőbb intézkedésre mind a husz katonát tegnap átszállították állomáshelyükre. Maga az átszállítás nem ment olyan katonai szigorúsággal, amint az szokás miatt elfogott katonák kísérésénél tapasztalható. A husz katona mellé csupán néhány katonát adtak, ezek kísérték át őket Nyíregyházára.

Tolvaj napszámos. Kabáról jelentik: Molnár Lajos napszámos tegnap alkulesossal kinyitotta Batiz Károly kabai lakos tanyai lakását és onnan több ruhanevet elloptott és azután ösmeretlen helyre szökött. Most a rendőrség nyomozza.

Csorba falu leégett. Csorbáról táviratozzák: A falu ma hajnal óta lángokban áll. Az egész falu veszélyben forog. A csorbáról tűzoltófelszereléssel mentek a tűz színhelyére. A tűz eddig ötven házat pusztított el. Biztosítva semmi sem volt. A kár több mint százezer korona. A tűzoltásánál több sebesülés is történt. Szentiványi József, Scherer fűrdőorvos, Mistor Loch, a Times tudósítója, Radocsay Jenő és ifj. Klimó József fogaskerekű és automobilon még a hajnali órákban a helyszínére érkeztek. A sebesülteket Scherer és Radocsay orvosok vették kezelés alá. A tűzvigyázatlan-ságból keletkezett.

Szállítás a debreczeni honvédsereg részére. A debreczeni állomáson helyezett m. kir. honvéd csapatok (intéze-

tek) részére 1910. évi szeptember hó 1-től 1911. évi augusztus hó 31-ig terjedő egy évre szükséges körülbelül: 70900 adag á 5600 gramm vagyis összmennyiségben 4000 métermázsas szénának és 116800 adag á 2400 gramm vagyis összmennyiségben 2800 métermázsas a'omszalmának, 420 métermázsas ágyszalmának szállítás utján való biztosítása céljából folyó évi augusztus 9-én délelőtt 9 órakor Debreczenben az ottani m. kir. 8-ik honvéd gyalogezred kezelőbizottsági irodájában bizalmas tárgyalás fog tartatni. A zárt írásbeli ajánlatokat legkésőbb a jelzett napig és óráig kell a tárgyaló bizottsághoz benyújtani. A „Szállítási feltételek füzete”-nek egy eredeti példány a I. honvédkerületi hadbiztonságánál, egy példány pedig a m. kir. debreczeni 8-ik honvéd gyalogezred kezelőbizottsági irodájában délelőtt 10 órától 12 óráig az érdeklődők által betekinthező.

— **Öngyilkos földbirtokos.** Zalae-erszegről táviratozzák: Szilágyi János rigyői gazdag birtokos egy idő óta súlyos betegségben szenvedett. Családja hiába vitte gyógyhelyekre, baja semmit sem javult. Szilágyi emiatt buskomor lett és mikor kis időre magára maradt, kiment a tornácra és ott felakasztotta magát. Hozzá tartozói holnap találták meg.

— **Zepelin expedíciója.** Krisztianából táviratozzák: A Spitzbergákról jelentik, hogy Henrik herceg, aki a Zepelin-expedíció kísérletei miatt tartózkodik ott, főkapadázaton vett részt a Jegestengeren és több főkát elejtett. A léghajó felszállási kísérleteknél egy másfél méter átmérőjű gömb tizenhárom méter magassáig emelkedett. Nagyobb magasságot eddig a rendkívül ritka levegőben nem tudtak elérni. Julius 24-én a „Mainz”-gőzös a Lille-öbölbe érkezett, hol Zepelin gróf kísérleteire nagyon alkalmas helyet fedezett fel. Julius 30-án Henrik herceg Zepelin gróffal és kísérettel a szárazföld nyugati részére ment, hol egy fensíkon valószínűleg léghajóállomást fognak berendezni. Zepelin gróf legújabb kijelentései szerint ebben az esztendőben már nem tesznek újabb utazást a Spitzbergákba, hanem csak 1912-ben fogják az expedíciót megismételni.

— **Bosszu a férj ellen.** Mátészalkáról írják: A nyirbátori levélhordó gyilkosát egy cigány személyében tudvalevőleg elfogták, kit felesége följelentésére tartóztatott le a csendőrség. Most kiderült, hogy a gyilkosságot nem a cigány követte el. Felesége ugyanis bevallotta, hogy férjét bosszúból jelentette föl, mert őt folyton ültegelte.

— **Fodrászsegédek mozgalma.** A debreczeni fodrászsegédek e hó 7-én, vasárnap délután 5 órakor, a Margitfürdő helyiségében tartandó értekezletre ezután hívja meg a szervező bizottság, azzal a figyelemzettel, hogy az értekezleten való megjelenést minden fodrászsegédnek fontos érdeke kívánja.

— **Lopás a vásáron.** Nádudvarról jelentik: Bakó János kőszüzei lakos az e hó 1-én tartott vásáron Kleker Ferenc sátrából egy pár bársonyos papucsot ellopott és azzal elfutott. A tulajdonos azonban észrevette a dolgot, utána szaladt a tolvajnak, el is érte, de mikor a papucsot el akarta venni tőle, Bakó neki esett és verni kezdte. Végre a csendőrök fogták le a verekedő tolvajt, aki a csendőrök előtt tagadni próbálta a lopást, de rábizonyították. Most lopásért megindították ellene az eljárást.

— **Debreczeni fegyenc halála Szamosújváron.** Emlékezetes még sokak előtt az az ítélet, amelyben rablás és gyilkosság miatt ítélte el a debreczeni törvényszék Zdroba Dánielt tíz évi feyházra. Az ítélet még 1901-ben kelt és azóta Zdroba csöndes lakója volt a szamosújvári feyházban. Még fél éve volt hátra a büntetésből s most érkezett meg a hír a debreczeni kir. ügyészséghez, hogy Zdroba meghalt.

— **Egy munkás balesete.** Nádás Sándor 42 éves munkás ma a gazdasági

akadémia szecskavágó gépén dolgozott. Egy vigyázatlan mozdulatra a gép elkapta a jobb kezét s arról a kis ujját többel levágta. A megcsontított embert beállították a kórházba.

— **A mai nap halottal.** A mai nap folyamán a debreczeni Állami anyakönyvi hivatalban a következő halálesetet jelentették be: Rimoczi József református 2 éves. Zarkai Erzsébet ref. 14 éves, öz. Kiss Imréné Pozsák Erzsébet református 68 éves, Surina Béla 68 éves, Sárdor Gábor református 8 hónapos, Kovács Julianna református 3 éves.

— **Tanuló felvétetik Thaisz Arthur** könyvkötészetébe és nyomdájába Piac-utca 7.

— **Városunk legtekintélyesebb orvosai** elismerik, hogy legjobb *sérvkötők, haskötők, hátegyenesítők, gumiharisnyák orthopéd és betegápolási cikkek* Schön Sándor keztyű, kötszer és orvosi műszertárában kap haték. Debreczen Piac-u. 12.

— **Mindennemű könyvkötések, bórdisz munkák, reklámok stb.** Antalfy Ferencz könyvkötész-tében készíttetnek Piac-utca 31.

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

Féhcvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése Budapest, 1910. aug. 5.

Készáru 5-10 drágább. Határidők gyengéek.

1910. októberi buza	9.42-43
1911. áprilisi buza	9.70-71
1910. májusi buza	---
1910. októberi rozs	7.11-12
1910. áprilisi rozs	---
1910. májusi rozs	---
1910. októberi zab	7.19-20
1911. májusi tengeri	5.80-18
1910. júliusi tengeri	---
1910. augusztusi tengeri	5.73-74
1910. augusztusi repce	---

**Legsúlyosabb alapon álló
Elsőrendű új órás
ékszerüzlet és műhely
Sándor Ármin
DEBRECZEN**

Piac-u. 41. (Dréher sörcsarnok mellett.)
**Prima briliánatok! — Precíz
órák! — Gazdag választéku ezüst
raktár!**

**Eddig nem létezett
olcsó árak!**

Órajavítások, ékszer alakítások kiváló
gondtal, legolcsóbban.

Regény-Csarnok.

Mulandóság.

(7.)

Ha tudná, hogy e pillanatban épen az a gondolat fordul meg a fiatal lány agyában, vajjon, nem jobb volna-e innen a lépcső tetejéről levetni magát s ott lent azon a

márvány talajon szétzuzni fejét? Akkor leg-
alább egyszerre vége volna mindennek.

A fejedelemasszony nagy előzékenységgel fogadja az öreg kanonokot s bizalmatlan, firkészt pillantást vet az ujoncznőre. Ez hát azaz ünnepezt szép leány, ki lemond a világról, a bálók királynője, kit hízelgők, udvarlók rejonáltak körül?

Laura rendkívül sápadt, néha-néha reszketegség fut át egész lényén, mintha didekregne, de arczán komor elszántság látszik.

Maróthy négyekszik elfajtanit zokogását, hanem csak rövid időre sikerült neki, minduntalan újra meg újra kitör.

A beszélgetés nem tart sokáig s a fejedelemasszony jóformán csak egyedül folytatja. A kanonok úgy tesz, mintha figyelmesen hallgatná, de egy szót sem hall mind abból, a mit a fejedelemasszony elmond neki. Gyermekekdeden bámoló kifejezésével ott ül valami negyedóra hosszai, aztán tipegve föláll.

Laura odahajlik s megcsókolja az agastyánok kezét. Az öreg Maróthy kanonok mosolyog, de azzal a semmit mondó, gyermekies mosollyal; aztán fölemeli reszkető sovány kezét s a szép leánynak mi'egy áldólag fejére teszi.

Maróthy négyekszik egy könyvepp s m mutatkozik. A fejedelemasszony halkán odaszól a mellé álló apácához:

— Erős lelke van, nagyon erős lelke.

IV.

Mikor letelt az ujoncz-év s Laurának be kellett volna már esküdni, akkor egyszerre habozás fogta el. Az eddig oly szilárdnak, nyugodtnak látszó leány nyugtalan, tétovázó, majdnem a lázassáig izgatott lett.

Talán megbánta elhatározását s visszavonólag a világ elhagyott örömei után? — vélték az apácák. A fejedelemasszony fejét csóválta:

— Pedig oly erőslelkűnek látszott.

Egész idő alatt nem kíváncsított anyja után; most először fejezte ki óhaját, hogy anyját szeretné látni.

Maróthy négyekinte minden harmad-negyed nap meglátogatta leányát a zárdában s mindig könyezve jött és könyezve ment el; később aztán ritkultak a látogatások, mindegyre jobban ritkultak. Maróthy négyekára hagyta a hálátlan köszivet, föleg mióta a nyugalmazott Soós öreagy igen komoly szándékot mutat, hogy a még mindig csinos özvegy asszony sorsáról a házasság szentsége által gondoskodjék.

Hja, mit tegyen szegény asszony, ha a leánya nem akart férjhez menni? Nincs más hátra, mint hogy maga menjen férjhez.

Kissé nyugtalanul dobog a Maróthy négyek szive, a mint közlik vele, hogy leánya óhajtaná őt látni. Talán ellenvetéseket akar tenni Laura a házasság végett?

Nem. Sőt nem is czéloz reá, egy szóval sem említi. Maróthy négyek kissé megnyugszik, szünik elfoglaltsága s gyöngédebb és beszédesebb lesz, de még mindig el-elakad. Bzonyos tartózkodás látszik mindkettőjükön, anyán is, leányán is. A beszélgetés úgy folyik mint két idegen közt, közönyös tárgyokról.

Az apáca, ki a beszélgető terembe kísérté Laurát, hátrább húzódik. Az anyának és leányának talán oly beszélni valóik lesznek mikhez nem óhajtanak tanut. Hisz ez az utolsó találkozás. A kolostor szigorú törvényei asontul nem engedik meg az anyának sem, hogy tanuk nélkül beszélhessen leányával.

Maróthy négyek ismét nyugtalan lesz s beszél, egyre beszél, hogy nyugtalanúságát pállástolja. Laura lehajtja fejét, hallgat, talán nem is hall semmit abból, a mit anyja beszél.

Gyöngye pirosság szökött át több ízben, meg el-eltűnt Laura halvány arczán. Egy ideig hagyta anyját beszélni, aztán megszólal ő is, jelentéktelen dolgokat kérdez, egyik másik ismerős családról kérdezősködik és azalatt folyvást pirul, sápad s köntösös bő ujjá alá huzza megsoványodott remegő kis kezét.

(Folytatjuk.)

OO

**Megbízható, ügyes, élénk
fiatal ember
előkelő állást nyerhet.**

Azonnali belépés.

➤ **Eddigi működés igazolandó.** ◀

Czím a kiadóban.

OO

Nagy Lajos hirdetési irodájából
Csapó-utca 13.

Uri közönség!
Eladó egy teljesen be-
rendezett

szép uri nyaraló
a Sestakertben!

Ára 9 ezer forint!

**Nagyon kedvező fizetési feltételek
mellett!**

Csoda jó vétel!

A Sestakertben, a tanítói árvaház mellett levő uton, a szemben levő kapun kell bemenni, és egyenesen előre a Porro-zlay-ut 46. szám alatt, srógen szembe a Weibinger család nyaralójával, a Szemes János urék tulajdona. E nyaraló uton már villanyos világítás van. Ebben az utcában van a nyaralója a polgármester urnak, dr. Freund, Des Combes, dr. Márton, dr. Kocsár ügyvéd uraknak, Szoboszlai, Kondor, bíró uraknak, dr. Gáspár orvos urnak, Roncsik főszámvevő uraknak, a Székely Szabó családnak stb.

A terület nagysága 668 négyszögöl. Van rajta a múlt évben épült, teljesen modern épület, elsőrendű cserépléből építve és cseréppel fedve, 8 egymásba nyíló szép nagy modern szobával, 12 méter hosszú gyönyörű üvegezett verandával, szép nagy konyha, spájz, belső padfelfjáró, belső angol klozett, nagy pincé, nyári konyha és kamarák, sertésöl, baromfiórák, külön baromfi udvarral. Kiválóan gondozott termő szőlő, teljesen körül lugasolva, gyümölcsös, felséges jó vizű szivattyus kut.

684—1910. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni királyi járásbírósnak V. 8481/7—1908. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Feldmann Dániel és t. debreczeni lakos részére 380 korona tőke, ennek 1908. évi július hó 15. napjától számított 6% kamatai és az eddig összesen 41 korona perköltség erejéig 1908. évi szeptember hó 16-án bíróság le- és felülfoglalt és 30370 koronára becsült jószágok, termények, gazdasági eszközök és butorokból álló ingóságok **1910. évi szeptember hó 5-én délután 3 órakor** kezdetét veendő és Palagon alperes lakásán megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Az árverés az összes kielégítésre jogosított végrehajthatók javára elrendeltetik.

Debreczen, 1910. évi július hó 20-án.

Oláh Géza, bírói kiküldött.

**A szépség ápolása
a meleg évadban!**

Különösen fontos!

Különösen fontos!

A Corsini-féle „Eau de Florence“

Itten is mint egyedüli piperoszer bizonyult. Mint szépségápoló szer a bőr szépségén kívül a szervezetre is igen jó hatással bír, mert a legnagyobb forróságban is elmulaszt és megátal minden izzadásképződést és tisztítja a porusokat. Használata a mellett nagyon egyszerű: egy pár cseppet a zsebkendőre csepegtetve a bőrt gyöngén bedörzsöljük. A mosdó, valamint a fürdővízben is nagyon kellemes.

Kapható minden e szakmába vágó üzletekben. The Corsini Parfümery Company Burden & Comp, Wien VI, Stumpergasse 47.

Egy igen csinos

kis terjedelmet elfoglaló rendkívül jó

légszesz motor

4 lóerőre, rezerva hengerrel és dugattyúval

igen olcsón eladó.

Czím a kiadóhivatalban.

Legalcsóbb kölcsönök bekebelezés mellett vagy anélkül
Központi Bank mint Szövetkezet

(Piacz u. 65. Czégely-ház) debreczeni pénzintézetnél.

Bekebelezéses kölcsönöknél minden 1000 korona tőke után hetenként 2 korona törlesztendő.

Váltó és folyószámla kölcsönök azonnali kifizetés mellett.

10 év alatti fizetendő tisztviselő kölcsönök kezesek nélkül is.

Olcsó törlesztéses és építkezési kölcsönök.

Iparos-kölcsönök nyers anyagra és készárukra előlegképen.

**A közönség előnyére a Központi Bank mint Szövetkezet
1910. évi július 1-én**

új, 4 és fél évre terjedő évtársulatot alakított,
melynek folytán az év második felében igényelt kölcsönöknél nem kell hat, nyolcz hónapra visszamenőleg a heti fizetéseket és késedelmi kamatokat levonni, s ez a felekre lényeges kamatmegtakarítást jelent.

Mindeféle felvilágosítással készséggel és díjtalanul szolgál a

Központi Bank mint Szövetkezet Piacz-u. 65. (Czégely-ház.)

IGAZGATÓSÁG:

SZÁVAY GYULA, elnök.

ÜGYVEZETŐ-INTEZŐSÉG:

Kerekes Géza, Klein Ignác, Vecseházy Leitner Gyula,
dr. Szikszói Szabó László.

Bleyer Mór, Hoffmann Sándor, Publiger Ernő, Debreczeni Jenő, Körner Adolf,
Puskás Károly, dr. Galánffy János, Lichtblau Albert, Sinka Sándor.

JOGTANÁCSOS:

dr. Keresztési Kiss József.

Uri lakás kiadó.

Miklós-utca 22. szám alatt egy modern

utczai uri lakás

mely áll 2 utczai, 3 udvari szoba és hozzátartozókból, fel van szerelve igen szép gázluszterekkel **1910. november 1-től kezdve**

kiadó.

Ertekezhetni ugyanott a fűszerüzletben.

Apró hirdetések.

Minden szó 5 fillér.

Betöltendő.

16 házból való fiu tanulónak felvétetik Blatner József üveg üzletébe Csapó-u. 1.

Uri emberek, kik magáncsaládoknál és gazdálkodóknál jól bevannak vezetve, kellemes és könnyű keresettel egybekötött foglalkozást találhatnak. Írásbeli ajánlatok „N. B.” jelige alatt a kiadóhivatalba intézendők.

Kereskedelmi végzett leány, ki a gépiráshoz is ért, irodai vagy pénztári alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalba.

Előkelő biztosító társaság keres fix javadalmazással és magas jutalékkal egy helyben, mint vidékre perfect üzletszerzőket. Ajánlatokat „Üzletszerző” jeligével a kiadóba.

Adás-vétel.

28 krajczárért fejel férfi vagy női harisnyát **Bonyás Emil** villanyerőre berendezett harisnyagyára. Debreczen, Tiszapalota

Ha nincs pénze és szüksége van, vászon asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és fianel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próba bevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon.

Eladó **Henvéd-utca** 26. számú adómentes ház kedvező lefizetés mellett, villany bevezetve, jó víz az udvarban.

Mindenemű zálogjegyek és értékpapírok vétetnek **Bethlen-utca** 64. sz.

4 hektó kitünő Rizling bor eladó. Jászai Endrénél Vámospécs.

Eladó asztali lámpa, lépcső, létra, faszékek, vaskerékek, drótszövet Jókai-utca 7.

Főszervezet — trafikál és italméréssel — elutazás miatt azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Egy jókarban lévő, finomabb (nickelezett) copirrés megvételre kerestetik. Cím a kiadóban.

Különféle.

Uri emberek ebéd és vacsora kosztra elváltatnak Özv. Huszár Károlyné Jókai-utca 1.

Szép csak az lehet, k

Mauthner

„Lillom-crémjél”

használja, — Vételnél Mauthner névre ügyeljünk. Kapható **Arany-Angyal** gyógyszerár Debreczen, Piacz- és Szent-Anna-utca sarok

Ingbluzok, kötények, fehérneműk varását és gomluk varrását eivállalok, házhoz is elmegek. Cím a kiadóba.

Welsz Ferencz építő és mű-butor asztalos József-kir.-h.-u. 60. Készít minden az asztalos szakmába vágó munkálatokat elsőrendű kivitelben, mérsékelt árban.

Főkönyvelő,

perfekt magyar-német levelező, nős, nagyobb vállalathoz **november elsejére ajánljuk.**

Szíves megkeresések „**Gyári könyvelő**” jelige alatt **Engel Jenő** hirdető irodájába, **Temesvár** küldendők.

Nagy Lajos hirdetői irodájából Csapó utca 13.

Egy nagyon jól jövedelmező **szép nagy sarok ház** eladó a **Főtér** szájában!

Alkalmi vétel! 17 ablak az utcára! Évi lakbér jövedelme cirka 4 ezer korona! A lakásokban gázvilágítás, eserepályhák és az udvarban kitünő vízü kut! Hagyon jutányos ár! Kedvező fizetési feltételek! Ezen ház a **Simonffy-utca** 19. számú szép nagy ház!

Megindul! Megindul! Megindul!

E napokban megindul a
„KORONA” gőzkenyérgyár.

Törlesztéses kölcsönöket

földbirtokra és bérházakra

a legelőnyösebb feltételek mellett

engedélyez az

Általános Forgalmi Bank

Részvénytársaság

Debreczen, Piacz-utca 68. sz.